

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2014/15:5

Onsdagen den 22 oktober

§ 1 Europeiska rådet

Statsminister Stefan Löfven

Information och samråd inför möte i Europeiska rådet den 23–24 oktober 2014

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Hjärtligt välkomna till EU-nämndens möte och förberedelser inför Europeiska rådet! Välkomna är också de tv-tittare som följer oss. Särskilt välkommen är statsminister Löfven.

Vi har bara två punkter på dagordningen, och den första är Europeiska rådet. Jag ger ordet till statsministern för att förbereda mötet.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Tack för möjligheten – och skyldigheten, får jag väl också säga – att rådgöra med EU-nämnden. Jag tycker att det är mycket värdefullt att få komma hit och personligen redovisa regeringens och mina egna förberedelser inför Europeiska rådets möte i morgon och på fredag.

Ni vet mycket väl att det är mitt första möte med Europeiska rådet, och därav följer att det här också är mitt första möte med nämnden.

Jag skulle gärna vilja inleda med några ord om regeringens syn på EU-arbetet, det arbete som vi ska ha med EU-politiken. Regeringen vill naturligtvis att Sverige ska vara konstruktivt och engagerat – det är så en medlem av Europeiska unionen ska vara. Det innebär att vi aktivt ska driva de frågor och de intressen som vi och Sverige prioriterar. Vi ska därutöver se till att EU kan utvecklas, och med det menar jag bland annat att förmå fatta de beslut som behövs för att vi ska lösa de gemensamma problem och utmaningar som finns inom ramen för Europeiska unionen.

Av särskilt intresse för regeringen är frågor som rör jobb och ordning och reda på arbetsmarknaden. Där ligger också jämställdhetsfrågorna och att vi ska ha en mycket mer framåtsyftande miljö- och klimatpolitik. Vi vill därutöver utveckla EU:s krishantering både globalt och i EU:s när-områden.

Regeringen har höga ambitioner med EU-politiken. De flesta medborgare i Sverige talar inte längre om ja eller nej till EU, utan nu gäller frågorna vad vi kan åstadkomma till följd av medlemskapet i EU. Det är en styrka, vill jag påstå, när det gäller möjligheten att påverka i EU.

Samtidigt ska vi vara klara över att vi inte alltid får vår vilja fram. EU:s 28 medlemsstater, precis som Sverige, har sina intressen och sina prioriteringar. Det innebär att en målsättning som i och för sig kanske stöds av det breda svenska folklagret inte alltid stöds av en majoritet i övriga Europa. EU-arbetet är fullt av kompromisser, men en svensk regering ska arbeta för att driva de svenska ståndpunkterna kraftfullt och resolut. I fall av kompromisser måste vi utgå ifrån att de kompromisserna ska ligga så nära de svenska linjerna som möjligt. Men vi får inte förledas tro att vi själva bestämmer över hela slutresultatet.

Det var en mer allmän syn på EU-politiken.

Därutöver skulle jag, ordförande, vilja säga några ord om klimat- och energiramverket 2030, en övergripande tillväxtdiskussion och den ekonomiska utvecklingen i EU och därtill hörande övriga tillväxtfrågor, exempelvis det som kommer att behandlas om Europa 2020-strategin, sysselsättningsfrågor och en del utrikesfrågor. Det som kommer upp på rådet av de utrikespolitiska frågorna är Ukraina, ebola, EU-strategin för adriatisk-joniska regionen, Moldavien och Cypern.

Låt mig börja, ordförande, med klimat- och energiramverket för 2030 inklusive försörjningstrygghet.

Huvudfrågan är som bekant att nå en överenskommelse om EU:s klimat- och energiramverk för 2030. Vi inom EU behöver nu se till att enas om mål som vi för det första själva ska vara beredda att uppnå, för det andra ska ha med oss till klimattoppmötet i Paris sent nästa år. Diskussionen handlar framför allt om att fastställa mål för minskningen av utsläpp av växthusgaser men också mål för den förnybara energin och energieffektivisering. Viktiga frågor kommer också att vara hur dessa utsläppsminskningar ska fördelas och hur de ska finansieras.

Förhandlingarna har pågått sedan i våras, och det har länge funnits en väldigt tydlig skiljelinje mellan länder som har mer ambitiösa och länder som har, om man får uttrycka sig så, mindre ambitiösa klimat- och energimål i detta ramverk. Att Sverige fortfarande tillhör de mer ambitiösa tror jag är allmänt bekant.

Kopplat till det här förväntas en diskussion och slutsatser om hur EU:s försörjningstrygghet med energi kan stärkas. Frågan om att säkra försörjningstryggheten drivs av flera medlemsländer, och den kommer sannolikt att bli en viktig del i en potentiell uppgörelse om detta ramverk.

En av regeringens slutsatser är att vi har stor förståelse för den utsatta situation som många medlemsländer befinner sig i, inte minst givet den bakgrund som vi nu ser i det tillspetsade läget i vårt östra grannskap. Regeringen anser dock att ambitionerna i kommissionens förslag är för låga och måste skärpas.

Vi vill se en utveckling där EU inför klimattoppmötet i Paris nästa år ska kunna göra utfästelser i linje med och ta ansvar för en förmåga som omfattar klimatmål om 50 procents utsläppsreduktion till 2030 jämfört med 1990. Regeringen hade också välkomnat ett mål om förnybar energi kring 40 procent, och vad gäller energieffektivisering skulle vi vilja ha ett bindande mål på 30 procent.

Regeringen anser att det är viktigt att ansvarsfördelningen görs så att det blir rättvist och kostnadseffektivt på det sättet att alla bidrar till ut-

släppsreduktioner. Här finns sedan 2008 en överenskommelse om att fördelningen ska göras på bnp per capita. Vi skulle hellre se en fördelning som grundar sig på och tar hänsyn till var insatserna gör störst nytta för klimatet, och den ståndpunkten driver vi i förhandlingarna.

Regeringen bedömer att det är av största vikt att det nu går att få till en överenskommelse om ramverket vid detta möte med Europeiska rådet och att det är en överenskommelse som innehåller tre tydliga målsättningar för utsläppsminskning, förnybar energi och energieffektivisering. Det behövs, enligt regeringens uppfattning, för att vi ska kunna agera konstruktivt inför Parismötet och i enlighet med de åtaganden som har gjorts i klimatförhandlingarna.

Ordförande! Trots den låga ambitionen i förslaget anser regeringen att Sverige ska kunna medverka till en uppgörelse med tydligt uttalade målsättningar. De ska inkludera interna EU-målsättningar om minst 40 procents utsläppsminskningar, minst 27 procent förnybar energi och minst 30 procents energieffektivisering.

Här vill jag redan nu uttala att det i de senaste förhandlingarna, de senaste diskussionerna, verkar vara ett flertal som tycker att vi på energi-effektivisering ska ha inte ens 30 procent utan 27 procent. Det är det senaste som vi har från de samtalen, så jag vill redan nu flagga för det i EU-nämnden.

Regeringen är kritisk till att det skapas nya fonder för finansiering av utsläppsminskningarna. Vi menar att de finansieringsmöjligheter som redan finns bör vara tillräckliga. Viktigt i den här delen, avslutningsvis, är för den svenska regeringen också att dessa finansieringslösningar ska kopplas till klimat- och energiramverket på ett sådant sätt att man bidrar till att styra finansieringen bort från fossil energi mot energieffektivisering och förnybar energi.

Så långt detta ramverk, herr ordförande.

Sedan vill jag gärna övergå till den ekonomiska utvecklingen och den övergripande tillväxtdiskussionen inom EU.

Återhämtningen i EU är, som alla vet, fortsatt svag och ojämn. Vi har alldeles för hög arbetslöshet. Vi har en inflation som kan bli för låg. Vi har höga både privata och offentliga skulder som dominerar många av medlemsstaterna. Då är det viktigt att vidta åtgärder som åstadkommer tillväxt och högre sysselsättning.

I flera länder är förbättrad konkurrenskraft en helt avgörande förutsättning för att uppnå varaktig tillväxt och långsiktigt hållbara offentliga finanser. Det är därför positivt att flera länder har genomfört strukturreformer som kan öka deras konkurrenskraft. Vi menar att ett fortsatt behov av anpassning av konkurrenskraften väntas präglade den ekonomiska utvecklingen i euroområdet.

Det är angeläget att öka investeringarna i EU, och samtidigt är det så att flera länder har stora budgetunderskott och mycket höga skuldnivåer. Det är en väldigt svår balansgång att gå mellan att å ena sidan stödja ekonomisk återhämtning och å andra sidan gradvis stärka de offentliga finanserna. Det är vår hållning. Vi hoppas att de privata investeringarna kan gynnas av högre tillväxtpotential men också sunda offentliga finanser och ett företagsvänligt investeringsklimat.

Vi anser att det är viktigt att respektera stabilitets- och tillväxtpaktens regler för att upprätthålla det förtroende som måste finnas för de offentliga ekonomierna och därmed fortsätta att förbättra de offentliga finanserna. Vi menar att det redan finns ett mått av flexibilitet i den pakt som finns.

Ordförande! När det gäller övriga tillväxtfrågor inom EU inklusive Europa 2020 är det ett förstahandsmål att se till att stärka och ha en hög tillväxttakt i Europa och naturligtvis med det en stark konkurrenskraft. På EU-nivå menar regeringen att det bör vara åtgärder i första hand för att främja en väl fungerande inre marknad för varor och tjänster, inklusive den digitala inre marknaden, där vi ser en stor utvecklingspotential. Det innebär att EU:s regelverk bör vara i takt med den digitala verkligheten för att stimulera innovation och utveckling, konkurrenskraft och tillväxt.

Fri och rättvis handel är naturligtvis fortsatt viktigt, och ett arbete för att fortsätta att riva handelshinder är avgörande för tillväxt och innovation. Fokus bör ligga på att påskynda genomförandet av de befintliga målsättningarna och de beslut som finns inom ramen för Europa 2020-strategin. Inte minst vill jag betona betydelsen av att öka kvinnors sysselsättningsgrad, för som vi vet kan det komma att tillföra så mycket av tillväxt om kvinnor får samma sysselsättningsgrad.

När det gäller sysselsättningsfrågorna i EU är den höga arbetslösheten, inte minst bland de unga liksom stigande långtidsarbetslöshet, en mycket stor utmaning även för Sverige. Det är en utmaning som vi delar med många av medlemmarna i EU. Här är och förblir utbildning en viktig nyckel.

Regeringens mål är som bekant att antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så att Sverige år 2020 har den lägsta arbetslösheten i EU. Det innebär att frågor om fler jobb men också ordning och reda på arbetsmarknaden är viktiga prioriteringar för regeringen. Vi kommer att jobba nationellt, och vi kommer att jobba i EU för att åstadkomma fler och bättre jobb. Därför deltog jag tillsammans med arbetsmarknadsministern i en högnivåkonferens om sysselsättning i Milano den 8 oktober.

Regeringen kommer att driva sysselsättningsfrågorna, som jag nämnde, inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv. Vi vet att om vi lyckas sluta gapet mellan kvinnors och mäns sysselsättning skulle vi kraftigt öka EU:s tillväxt.

Avslutningsvis gäller det utrikesfrågorna, för det första Ukraina. Självfallet stöder Sverige en lösning av konflikten mellan Ryssland och Ukraina på ett sådant sätt att det garanterar Ukraina dess suveränitet, territoriella integritet och rätt att självt få avgöra beslut om utrikes-, säkerhets- och handelspolitik. Det är upp till dem själva – det är deras eget vägval. Där måste folkrätten värnas.

Vi menar att en lösning endast kan komma till stånd om Ukraina får möjlighet att återta kontrollen över sitt eget territorium och sina gränser. Fria, transparenta och legitima val måste få äga rum i hela Ukraina, och Ryssland måste aktivt bidra till detta.

Sanktionerna mot Ryssland har införts av ett enigt EU för att motverka ett fullständigt oacceptabelt ryskt beteende. En översyn av sankt-

ionerna måste grunda sig på faktisk utveckling på marknaden och att utvärdera Rysslands efterlevnad av de kriterier som Europeiska rådet fastslagit och som överenskommit med Ukraina i fredsplanen.

EU:s fortsatta stöd till Ukraina är av största vikt, och det är samtidigt centralt att Ukraina genomför de nödvändiga reformer som man har utlovat.

Ukrainas ratificering av associeringsavtalet och det djupgående frihandelsavtalet med EU är viktiga steg för att bidra till landets ekonomiska och politiska modernisering. Det är mycket viktigt att Ukraina fortsätter sina förberedelser för att genomföra det avtalet.

Jag går över till att tala om ebola. Sverige har kraftigt utökat stödet till insatserna mot ebola. Där har den nya regeringen fullföljt den förra regeringens tidigare beslut. Nu är vi uppe i sammanlagt 240 miljoner kronor efter det regeringsbeslut som togs den 16 oktober. Det innebär att Sverige i absoluta tal är världens femte största givare till detta. Det är naturligtvis viktigt. Det är rätt och bra. Om man mäter per capita är vi den överlägset största givaren. Jag kan meddela EU-nämnden att det gör oss till en mycket intressant aktör och spelare i vår omvärld. Stödet går framför allt till olika FN-organ, men Sverige bidrar också med boende för upp till 200 internationella sjukvårdsarbetare i Monrovia.

I dagsläget är det naturligtvis av överordnad prioritet att stoppa smittspridningen genom vård och isolering. Regeringen har vidtagit åtgärder för att underlätta för svensk sjukvårdspersonal att kunna delta i hjälpinsatser i de drabbade länderna i Västafrika.

Många svenskar har, vilket är beundransvärt, anmält sig som frivilliga. De vill resa dit och ge hjälp. Sverige ser nu över möjligheterna att bistå ytterligare i arbetet mot ebolaepidemin. Vi menar att stark samordning och ett samfällt agerande under FN:s ledning är av stor vikt vid dessa hjälpinsatser. Vi välkomnar naturligtvis arbetet med samordning och en effektiv respons från EU. EU:s respons bör också bidra till att hjälpa FN i den övergripande hanteringen av ebolakrisen.

När det gäller EU:s strategi för adriatiska och joniska regionen vill jag säga följande. Det är klart att vi välkomnar den strategin. Den bygger till stora delar på samma tankar som finns i strategin för Östersjöregionen och ska främja ett hållbart ekonomiskt och socialt välstånd i en region som präglas rätt mycket av både ekonomiska och politiska svårigheter. Strategin baseras, som sagt, på erfarenheter i vår egen region och kan komma mycket väl till användning och vara ett bra stöd för den regionen.

För vår del har det varit viktigt att denna makroregionala strategi inte ökar EU:s utgifter utan är budgetneutral.

Nu ska Europeiska rådet slutligen anta strategin för adriatiska och joniska regionen. Det var den strategin som Europeiska rådet uppmanade kommissionen att ta fram redan 2012. Nu ser det ut som att vi är framme vid ett beslut om den.

När det gäller Moldavien kommer de val som ska ske i Moldavien den 30 november att nämnas i rådets slutsatser. Det är viktigt att de valen är fria och rättvisa. Detta sagt i ljuset av de fortsatta påtryckningarna mot landet Moldavien från Ryska federationen. Moldavien är ett av de länder

i det östliga partnerskapet som vill ha fördjupade relationer med EU, och regeringen stöder ett närmande till EU från Moldavien.

Regeringen beklagar att spänningarna kring Cyperns ekonomiska zon har ökat, inte minst genom Turkiets beslut att sända ett så kallat forskningsfartyg till området söder om ön. Regeringen vill betona republiken Cyperns suveräna rättigheter i detta avseende. Regeringen anser att båda parter nu bör inleda en dialog för att undvika en eskalering av konflikten och de negativa effekter som det kan ha på de pågående Cypernförhandlingarna.

Herr ordförande! Allra sist vill jag säga något om omröstningen i EU-parlamentet tidigare i dag. Då godkändes den nominerade kommissionen i dess helhet inklusive dess ordförande och den höga representanten. Godkännandet genomfördes vid en omröstning i plenum. Sedan ska Europeiska rådet slutligen utse kommissionen innan den kan tillträda som tänkt den 1 november. Det kommer att ske under Europeiska rådets möte denna vecka, och regeringen avser att rösta för kommissionen.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsministern för det. I dag fungerar det lite annorlunda än vad vi är vana vid. Ordet fördelas per grupp efter storleksordning. Det är bara en talare per grupp. Min vädjan är att ni är kortfattade. Då finns det möjlighet till en andra omgång med uppföljande frågor. Det skulle nog vara bra för diskussionen och öka våra chanser att ge meningsfull input.

Dessutom ska vi fokusera på vårt uppdrag här, nämligen vilken input vi ska ge till statsministern inför Europeiska rådet. Jag vore mycket tacksam om kommentarerna inriktades på vad som står på dagordningen, så att vi kan ge meningsfull input. Dessutom finns det inget skriftligt underlag, vilket jag har förstått är brukligt. Vi är många som är nya här. Därför går jag igenom detta så att alla känner sig hemma.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Ordförande! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen inför morgondagens och fredagens toppmöten i Europeiska rådet.

Jag välkomnar statsministerns tydliga markering att regeringen avser att vara aktiv och konstruktiv och ha den hållningen i EU-samarbetet och även driva de mycket viktiga frågorna om miljö och klimat, arbete, jämställdhet samt ordning och reda på arbetsmarknaden.

Jag skulle vilja ge ett par kommentarer. Jag tycker att det som står om arbete är bra. Vi står inför en förfärlig situation i Europa med ungefär 26 miljoner arbetslösa människor. Nästan 6 miljoner av dem är under 25 år. Det finns inget enkelt sätt att komma till rätta med det, utan det behövs, precis som statsministern säger, satsningar på ökad frihandel och inre marknad. Men det behövs även direkta stöd och tillväxtfrämjande åtgärder. Vi från den socialdemokratiska gruppen stöder verkligen statsministern i det arbetet.

Ordning och reda på arbetsmarknaden är en annan mycket viktig fråga. Jag är övertygad om att om Europa framgent ska kunna ha en generös flyktingpolitik, vilket vi verkligen ska ha, måste vi också få ordning och reda och rättvisa spelregler på arbetsmarknaden. Det handlar

om sociala protokoll, cabotageregler och arbetsmiljöregler, och jag välkomnar att Sverige har fått en statsminister som kommer att driva dessa frågor.

Frågan om klimat och miljö, som är vår största framtidsfråga, står på dagordningen inför toppmötet. Jag tycker att det är väldigt bra att vi har så tuffa målsättningar. Nu kommer vi in mycket sent i förhandlingen med dessa målsättningar, och vi kanske inte når ända fram. Men jag vill ändå välkomna att regeringen har mycket tuffa målsättningar. Jag tycker nämligen att den tidigare regeringen har varit lite för otydlig. Man måste våga någonting. Om man vågar har man vunnit hälften. Det tycker vi alltså är mycket bra.

Här i nämnden har det ibland förespeglats att vår inställning till Ukraina och Ryssland skulle ha ändrats vid regeringsskiftet. Jag är därför mycket tacksam för att statsministern är så otroligt tydlig när det gäller det oacceptabla ryska beteendet. Därmed hoppas jag att vi kan lämna den diskussionen i nämnden och att vi fullföljer den tidigare linjen.

Slutligen skulle jag vilja ha några synpunkter på frågan om ebola. Man är glad att man är svensk när Sverige är den femte största givaren. Vi fullföljer det som den tidigare regeringen har gjort, och det är väldigt bra. Men jag skulle vilja göra ett medskick, och det är att vi ska lära oss av det som hände när hiv bröt ut. Förutom att många människor drabbades av sjukdom drabbades de också av omgivningens fördömande och rädsla. Här tror jag att Sverige skulle kunna göra en stor insats genom att driva ett aktivt arbete mot fördomar baserat på kunskap och vetenskap.

Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag har talat om alla dessa punkter. Arbetslösheten är och förblir en viktig punkt. Jag menar att funderingen här gäller lite olika perspektiv. Det ena är: Hur använder vi kontinenten och EU på bästa möjliga sätt? Vad är det bästa mervärdet med att ha det samarbete som vi har inom EU? Att vi har den inre marknaden och tillväxtfrämjande åtgärder över huvud taget är mycket viktigt, vilket Marie Granlund sade.

Här är det en kombination av vad vi inom EU kan göra tillsammans för att göra detta bäst och vad vi själva ska göra nationellt och lokalt.

Vi kommer att stå upp för ordning och reda eftersom det har så stor betydelse. Vi ska, inte minst i denna globala ekonomi, fundera igenom det. Vi kommer att ha en ständigt pågående förändring av vår arbetsmarknad, även här i Sverige. Det enda vi vet är att det inte blir som det var i går. Det blir inte som det är i dag heller. Det kommer att ske förändringar. Ska vi klara detta på ett bra sätt där människor känner trygghet i förändringen kommer det att krävas ordning och reda. Jag är helt övertygad om att det går att uppnå en ordning där vi har förändring, produktiva och vinstrika företag och samtidigt en trygghet för de löntagare som ska finnas i företagen på arbetsmarknaden.

När det gäller målen för klimat och miljö vill jag betona att vi kommer att stå upp för dem. Det är våra krav i denna förhandling. Det är viktigt att vi står upp för dem.

Jag ska avsluta med att säga något om ebola. Jag delar Marie Granlunds uppfattning. Det syns redan nu, för det förekommer till och

med varningar om att åka till Sydafrika. Här finns nu en mycket stor fara i att mänskligheten själv, inte grundat på kunskaper utan på rädsla, faktiskt ställer till en större katastrof än vad som borde vara fallet. Det finns därför en mycket bra utgångspunkt i det som Marie Granlund tar upp om att man ska bygga mer på kunskap och försöka förebygga rädsla.

Samtidigt ska vi vara mycket noga med att se till att hantera smittspridningen så att den inte ökar. Men vi ska inte själva späda på rädslan. Det går så fort när misstanken om kris och katastrof närmar sig, och då är vi själva där och bidrar till en utveckling som vi inte vill ha.

Anf. 6 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr ordförande! Jag tackar för redogörelsen från statsministern. Det är första gången som statsministern åker till Bryssel och representerar Sverige. Sverige har en av de starkaste ekonomierna i Europa. Då är det befogat att fråga: Vilken bild kommer statsministern att förmedla när han åker till Bryssel och träffar kollegerna i Europa? Kommer han att fortsätta att vidmakthålla den bild som finansministern vill måla upp om att det är tomt i ladorna, eller kommer han att fortsätta att stå upp för att vi har en stark ekonomi i Sverige?

Statsministern är inte här bara för att få input, utan han är här för att få ett klart och tydligt mandat från EU-nämnden inför förhandlingarna. Då måste jag gå tillbaka till vad som har sagts vad gäller klimat- och energiramverket eftersom det har varit lite otydligt. Det har varit otydligt var regeringen står i den frågan och vad man vill.

Vi har tidigare i valrörelsen hört Socialdemokraterna nämna 50 procents utsläppsminskningar och ett mål om 40 procent förnybar energi. Miljöpartiet har talat om 60 procents minskade utsläpp, 45 procent förnybar energi och 40 procent när det gäller energieffektivisering. När finansminister Magdalena Andersson var här sade hon att hon gick på kommissionens linje, alltså 40, 27 och 30 procent. Sedan stod vice statsministern i riksdagens kammare i går och sade någonting helt annat. Hon sade då att det var regeringens ambition att ha 50 procents utsläppsminskningar, 40 procent förnybar energi och minst 30 procent energieffektivisering.

Nu är statsministern här och bekräftar den bild som vice statsministern framförde och säger att det är vad regeringen vill. Men sedan säger han att vi kommer att jobba för någonting annat, om jag tolkar det hela rätt. Det får statsministern gärna förklara. Vad är det egentligen statsministern vill ha mandat att göra? Om det är det som vice statsministern talade om i riksdagens kammare i går, det vill säga 40 procent förnybar energi, får det enormt stora konsekvenser för svensk industri, svensk basindustri och svensk konkurrenskraft.

Kommissionens egen uträkning om ett mål på 27 procent skulle kunna vara realistiskt. Men om det går upp till 40 procent skulle det innebära att vi ska upp till hela 70–75 procent förnybar energi till 2030 i Sverige. Vi har oerhört höga ambitioner redan i dag. Vi ligger på 50 procent i Sverige. Sverige ligger i världsklass och är tillsammans med Lettland bäst i Europa. Skulle vi öka till 75 procent är det inte utan att det ifrågasätts om det ens är realistiskt att göra det. Och gör vi det kommer vi

inte ifrån att vi måste snabbavveckla kärnkraften. Är statsministern beredd att snabbavveckla kärnkraften?

Dessutom kommer det att krävas massiva subventioner till den svenska transportnäringen för att ställa om den.

Hur ska finansministern finansiera att gå upp till 75 procent förnybar energi? KI säger att det skulle kosta 40 miljarder. Hur ska det i så fall finansieras?

Vad är det statsministern vill ha mandat att gå fram med egentligen? Det är oerhört viktigt att vara tydlig på den punkten, för om det ska vara 40 procent förnybar energi slår vi undan benen för svensk basindustri, över en halv miljon anställda inom svensk basindustri, exporten och den svenska konkurrenskraften. Jag vill att statsministern är tydlig här: Vad är det statsministern söker mandat från EU-nämnden för att göra?

Från Alliansens sida säger vi att en ambitiös klimatpolitik är bra. Därför står vi bakom kommissionens förslag, för det säger vi gör mycket men måste göra mer.

Å Alliansens vägnar vill jag därför upprepa den avvikande mening som vi anmälde förra veckan i EU-nämnden och i miljö- och jordbruksutskottet. Där säger vi att Alliansen anser att utsläppsminskningens målet måste vara överordnat eventuellt ytterligare mål, att utsläppsminskningens målet ska fördelas mellan medlemsstaterna på ett kostnadseffektivt sätt – oerhört viktigt – och att det är viktigt att Sverige driver användandet av internationella krediter som ett verktyg för att nå höjda utsläppsambitioner. Vi i Alliansen vill att Sverige ställer sig bakom kommissionens förslag på bland annat 40 procents utsläppsminskningar inom EU. Vi kan tänka oss ytterligare 10 procents utsläppsminskningar i form av internationella krediter. Och det är viktigt att ett eventuellt mål om energieffektivisering kopplas till ekonomisk utveckling.

Det är vad vi ställer oss bakom. Vi står upp för en ambitiös klimatpolitik, men vi är inte villiga att sänka svensk industri, svensk basindustri och snabbavveckla svensk kärnkraft.

Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! När det först gäller ekonomin måste vi hålla isär det som handlar om skuld och det som handlar om underskott.

Sverige har en relativt låg skuld. Vår skuld ligger lite över 40 procent i förhållande till bnp. Det är bra. Men vårt underskott är för högt. Enligt vår egen lagstiftning ska vi under en konjunkturcykel ha ett överskott på 1 procent. Vi ligger nu på ett underskott på 2,2–2,3 procent. Det måste det göras något åt. Det innebär inte att vi på något sätt är i närheten av den kris vi såg på 90-talet, men det är otvivelaktigt så att vi har ett gemensamt åtagande. Jag vill påminna om att även den förra regeringen uttryckte att det måste göras någonting åt underskottet. Här gällde det att se till att bygga skyddsvallar, har jag för mig var aktuellt på den tiden.

Vi ska se till att ta oss ifrån underskottet och göra det på ett sådant sätt att det inte hämmar tillväxten, men underskottet måste det göras någonting åt.

När det gäller otydlighet från regeringens sida kan vi bortse från valrörelsen. Där tror jag att alla partier hade lite olika uppfattningar i olika frågor, och det tillhör en valrörelsen och är rätt bra för demokratin.

Däremot är det ingen tvekan om vad regeringen anser. Det är precis det som vice statsministern har gett uttryck för, och det är det som jag har gett uttryck för här. Det avser vi att hålla fast vid, såvida vi inte får något annat mandat, naturligtvis.

Det bindande målet är utsläppsmålet, och det ska bördefördelas enligt ett regelverk om ett sådant kan överenskommas.

Däremot är inte målet för förnybart bindande på medlemslandsnivå, utan det är något som ska bindas på EU-nivå. Målet för energieffektivisering är heller inte en bindande parameter, utan det har en annan karaktär.

Det är ingen tvekan om att man i en förhandling, enligt min uppfattning, ska gå in med bra argument för sin egen ståndpunkt och driva den. Sist och slutligen får man ta ställning till om man ska göra upp eller inte. Man kan resa sig från bordet och säga: Vi har fått en överenskommelse som inte blev exakt som vi ville, men den för frågan framåt. Eller så kan man resa sig från förhandlingsbordet och säga: Vi kommer inte att göra upp. Vi tror att det här blir bättre om vi gör det vid ett annat tillfälle.

Vid ett sådant övervägande måste vi fundera på, självfallet beroende på vad budet är i slutet, vad vi gör bäst för klimatet. Är det att skjuta upp och tro att det blir bättre i december, i mars eller vid något senare tillfälle?

Inför toppmötet i Paris 2015 tror jag att EU för toppmötets bästa ska ha en så tydlig och offensiv position som det någonsin går. Jag tror inte att vi gör klimatet och toppmötet i Paris någon nytta om vi inte har det. Den avvägningen måste man göra sist och slutligen. Jag inser att mandatet självfallet avgörs här, men jag har redogjort för regeringens ståndpunkt. Vi tänker stå fast vid den. Sedan måste man alltid i en förhandling, om man menar allvar med en förhandling, lyssna på vad de andra tycker och se vad slutresultatet då kan bli.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Det kan vara bra att fråga statsministern om ni bedömer att det kommer att bli en nattmangling och om ni skulle behöva ett mandat från EU-nämnden vid sittande möte om den svenska ursprungspositionen inte vinner majoritet. Kan det bli aktuellt att med kort varsel sammankalla nämnden för att kunna ge ett mandat i den situation som då råder?

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Jag har precis ställt den frågan till rådgivarna. Av programmet ser det ut som att man bedömer att den här frågan skulle kunna klaras av i morgon eftermiddag. Vi gör ändå inte den bedömningen med tanke på den komplexitet som har varit. Statssekreterare Dahlgren deltog i går i ett sammanträde och en förhandling, och det ser inte ut att kunna klaras av i morgon eftermiddag. Det är mycket som talar för att det kommer att dra in på natten.

Ett sådant förfarande som ordföranden talar om skulle uppskattas från min sida.

Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för redogörelsen. Den var intressant på många sätt, inte minst därför att det är en ny regering och en ny regeringschef.

En regeringsförklaring har lästs upp i riksdagen. Vissa bedömare har uppfattat den som att regeringen har en mer EU-kritisk linje. Jag vet inte om jag delar den bedömningen, men det finns journalister som har frågat mig om det. Jag har också blivit intervjuad i det avseendet. Jag har varit väldigt tveksam, eftersom jag vet hur Socialdemokraterna har agerat tidigare, och i och med det som statsministern nu säger inför EU-nämnden är jag ännu mer tveksam. Statsministern talar om att man har höga ambitioner i EU-samarbetet. Han talar om att möjligheten att påverka i EU är en styrka. Då vill jag framhålla att om vi ska påverka EU öppnar vi även upp för EU att påverka oss, och det gör EU i hög grad.

Vi vet att under föregående regeringsperiod skrevs hela 43 procent av regeringens propositioner under påverkan av EU. 43 procent av regeringens egna förslag lades fram under påverkan av EU. Det är den utvecklingen vi nu kan fortsätta att förvänta oss av den sittande regeringen. Jag vill bara påpeka det när jag nu har chansen med en ny tillträdd regeringschef på plats.

Jag förstår att man kommer att prata mycket om klimatfrågor på toppmötet. Det är väldigt viktiga frågor; det tycker också vi från Sverigedemokraternas sida.

Det är klart att vi ska minska utsläppen och minska miljöpåverkan på alla sätt och vis, men det måste ske på ett balanserat sätt. Det är kanske där vi skiljer oss från regeringen och också från Alliansen, även om jag tror att vi ligger närmare Alliansen i just de här frågorna inför toppmötet, i och med att regeringen nu deklarerar en hållning som går lite längre än EU-kommissionen och övriga Europa.

Vi vet hur det ser ut i övriga Europa, där man har en situation med beroende av kolkraft, gas och så vidare. Det är inte helt enkelt att komma till rätta med detta. Vi vet också att resterande delar av världen utanför Europa och EU ökar sina utsläpp med ett helt EU på fyra till fem år. Europa står inte längre för den stora merparten av utsläppen i världen. Europa må vara en ganska rik kontinent, men andra delar av världen har kommit ikapp i många avseenden. Jag tycker att man till exempel ska räkna Kina som ett industriland för att därmed kunna ställa krav också på de större utvecklingsländerna att minska sina utsläpp.

Det är problematiskt att regeringen inte inser att EU bara är en liten del av hela världen. Man riktar för mycket fokus på utsläppsminskningar i Europa och använder inte kraften i EU till att påtala det här problemet för övriga delar av världen och till att sätta större press på dem att också ta sitt ansvar, för Europa kan inte lösa problemen vad gäller klimatpolitiken.

Med detta sagt ska jag inte säga att vi inte ställer oss bakom EU:s tidigare mål. Jag är däremot kritiskt inställd till att utveckla klimatpolitiken på det sätt som regeringen nu beskriver, för klimatpolitiken måste också vara kostnadseffektiv och förhindra koldioxidläckage till andra länder.

Vi måste dessutom rikta mer resurser till energiforskning – det är genom den som vi på riktigt påverkar energipolitiken – så att vi kan komma ifrån fossilberoendet. Vi vet att ute i Europa har vi nu en situation med kolkraft och gas. Kärnkraften står inte för den stora delen av energiförsörjningen.

Vi vet att regeringen har en avvisande inställning till just kärnkraften, som trots allt är koldioxidneutral. Det gör att jag har svårt att förstå hur regeringen och Europa egentligen ska få ihop hela det här paketet.

Bindande mål för energieffektivisering kan vara en farlig väg att gå, för vi måste hålla ihop vår ekonomi. Har vi inte en fungerande ekonomi så fungerar inte Europa. Ekonomin har för övrigt blivit söndertrasad av EMU-projektet och federaliseringsprocessen, som har lett till att medlemsländerna i Europa likställs fastän de har väldigt olika grundförutsättningar. Det skapar sämre förutsättningar att rikta resurserna till forskning och utveckling så att vi kan komma ifrån de nämnda energislagen.

Vi har en väldigt begränsad arsenal av energislag att använda oss av i dagsläget. Här menar jag att det behövs mer resurser. Det kostar som sagt mycket pengar – jag tror att Alliansen nämnde 40 miljarder kronor – för Sveriges del. Det är mycket pengar som man skulle kunna rikta om för att på riktigt komma till rätta med problemen.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Nu har du använt fem minuter. Jag vill bara påpeka att det inte finns något utrymme för följdfrågor om alla pratar så länge.

Anf. 12 JOHNNY SKALIN (SD):

Men vi är en del av oppositionen, och jag tror att vi behöver ha mer tid än majoriteten. Och det här är väldigt viktiga frågor. Det är toppmötet fyra gånger per år. Men jag förstår din invändning.

När det gäller utrikespolitiken, Ukraina och Moldavien, har vi klarlagt våra ståndpunkter tidigare. Vi tycker inte att de ska närma sig EU, men vi vill stödja framför allt Ukraina gentemot Ryssland. Vi avvisar däremot ett närmande till EU och senare ett medlemskap för Ukraina med de förutsättningar som råder. Ukraina är ett väldigt korrupt land med stora ekonomiska problem. Jag tror att deras bnp per capita är 6–7 procent i relation till vår bnp i Sverige. De har inre och yttre konflikter och så vidare. De uppfyller inte Köpenhamnskriterierna för att bli medlemmar i EU. Jag tror att det är en villfarelse att man snabbt eller ens efter lång tid kan få in landet i Europeiska unionen.

När det gäller ebolakrisen håller jag med regeringen om att det är jättebra att vi jobbar med frågan. Jag skulle vilja uppmana statsministern att åka till EU-toppmötet och uppmana fler länder att bidra, uppmana men inte ställa krav, för jag är för något som kallas för samarbete. Det bygger på samsyn, att man är överens om det man diskuterar.

Det var mina huvudsakliga synpunkter. Jag vill gärna avvakta vad de övriga allianspartierna säger innan jag tar ställning till om vi ska ställa oss bakom deras avvikande mening.

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Jag är inte säker på att jag förstod den EU-kritiska diskussionen, men den kanske inte är viktigast för det här ämnet.

Johnny Skalin säger att vi ska minska klimathotet men på ett balanserat sätt och att det sker mer utsläpp i andra delar av EU och utanför EU, om vi räknar med Kina. Vi är mycket väl medvetna om att det finns en värld utanför EU. Det är bara det att just inför mötet i morgon och på fredag har vi inte någon uppfattning om Kinas utsläpp, utan det gäller att ha en uppfattning om vilka utsläppsmål EU ska ha.

Jag och regeringen anser att det är viktigt att ha en uppfattning inom EU också för att komma till diskussioner för dem som finns utanför EU, inte minst Kina och andra stora spelare. Om vi skulle komma till toppmötet i Paris sent nästa höst och säga att vi själva inte har någon uppfattning är jag säker på att det är en mindre framgångsrik väg än om vi faktiskt har en uppfattning och vi själva har tagit på oss ett ackord: Det här ska vi leverera. Då är det mycket lättare att ställa krav på andra än om man själv inte skulle ha en uppfattning.

Att komma till klimattoppmötet i Paris 2015 med något annat än en egen hållning, och en ganska tuff sådan, från EU tycker jag alltså skulle vara sämre för klimatet.

Vi har ytterst att se till att temperaturen inte höjs med mer än två grader. Det är det åtagande som vi alla har, och det kommer säkert att vara några som tycker att det är för tufft och för besvärligt. Men lämnar vi den linjen vet vi inte vad som händer med vår planet. Det bara är så. Det går inte att vid högtidstalen säga att vi tycker att det är jätteviktigt, men vi själva tänker inte göra någonting.

Jag har personligen blivit inspirerad av professor Johan Rockström. Han sade något väldigt klokt vid ett tillfälle, att jorden ger oss en ram. Det finns ett begränsat utrymme för oss att hantera jorden med dess resurser. Om vi håller oss inom den ramen kommer jorden att kunna vara till vår fördel. Då kan vi rädda klimatet. Gör vi inte det ser vi fram emot något helt annat.

Min övertygelse är att vi har alla möjligheter att klara en bra utveckling med de begränsningar som naturen sätter upp. Vi kommer att klara en bra teknisk utveckling. Vi kommer att ha en utveckling av jobb, och vi kommer dessutom att kunna säga till våra barn och barnbarn att vi fattade vad som hände och vi gjorde något åt det.

Vi delar nog inte uppfattning där. Vi menar att det är viktigt att EU tar ett beslut i den riktning som vi förespråkar och med de målen. Det är bra också för att få till en bra överenskommelse utanför EU.

När det gäller kostnadseffektivitet finns det inbyggt på lite olika sätt. Det ena är den handlande sektorn. Den bygger på att man gör den smartaste investeringen, utsläppshandel med rättigheterna.

I min inledning sade jag att det 2008 togs ett beslut som innebar att fördelningen skulle göras utifrån bnp per capita. Nu finns det i förslag i diskussionerna också en kostnadseffektivitetsparameter som inte har funnits där förut, och det är ett framsteg i det avseendet. Det finns dessutom en flexibilitetsmekanism som gör det möjligt att göra insatser på

andra ställen. Länder kan, om de önskar, göra insatser på andra ställen, där det är mer effektivt helt enkelt.

Om jag förstod Skalin rätt så menar ni att Ukraina inte ska tillåtas gå den här vägen. Det är inte tal om något medlemskap nu, utan nu är det tal om ett associationsavtal. Vi menar att vi ska underlätta för Ukraina att göra sina egna vägval. Är det så att man skulle vilja närma sig EU ska vi underlätta det på alla sätt, för vi tror att det är bra för hela kontinenten. Det är bra för avspänningen och säkerheten och fler människors möjlighet att leva ett gott liv.

När det gäller ebola förs diskussionen om hur fler kan bidra. Det är så att vi blir intressanta i den egenskap vi nu har, en intressant samtalspartner utifrån det faktum att vi själva bidrar så mycket, och vi försöker så gott vi kan att få fler att bidra.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Jag ger ordet till mig själv i egenskap av Miljöpartiets representant.

Jag tackar statsministern för uttryckta åsikter. Jag vill betona att det är en rimlig ambition att försöka driva rådet i riktningen 50-40-30. Jag har själv när jag satt i EU-parlamentet förespråkat ännu tuffare mål, men det är en annan församling med en ofta mer radikal klimatpolitik, så den här ambitionen duger för mig att driva i rådet.

Jag vill också betona vikten av att den fria allokering som föreslås efter 2020 begränsas, tas bort eller på annat sätt inte underminerar klimatpolitiken efter 2020. Det är mycket viktigt.

När statsministern talar om den digitala agendan är det väldigt bra om Sverige där tydligt uttrycker att när vi utnyttjar den digitala potentialen så ska det ske under ett strikt värnande av den personliga integriteten.

När vi talar om tillväxt tycker jag att det är väldigt bra det kommissionen har gjort om cirkulär ekonomi, där vi mycket resurseffektivt använder resurserna så att städerna blir de nya gruvorna, det vill säga att vi återanvänder de material som vi har i våra produkter i dag.

Bra är också kommissionens initiativ om bortom bnp, där man utöver jakten på tillväxt inte underminerar andra mål utan ser till att de faktiskt uppnås samtidigt och att man då betonar vikten av att mäta hur tillväxten påverkar fattigdom, klyftor, jämställdhet och miljö så att man har en helhetsbild av vart ekonomin är på väg. Vi vill att vi från Sveriges sida betonar det viktiga arbetet så att vi får en framgångsrik politik.

Slutligen vill jag tacka så mycket för de extra insatserna för ebola. Jag tycker personligen att det är väldigt viktigt, och vi vet av erfarenhet att om man ska bekämpa epidemier ska man snabbt satsa resurser så tidigt som möjligt för att ha en chans att se till att det inte sprider sig och blir mycket värre sedan.

Eftersom jag tillhör regeringsunderlaget fattar jag mig kort så att det finns mer tid för oppositionen.

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! När det gäller 50-40-30 och stöd för den fria allokeringen är det en del av uppgörelsen som kommer att fasas ut. Jag får be departementssekreteraren komplettera så att det blir korrekt i alla detaljer.

Vad gäller den digitala utvecklingen och hänsyn till den personliga integriteten är det självklart en del av det. Detsamma gäller initiativet bortom bnp. Det är ett arbete som regeringen själv avser att inleda, precis med de argumenten: Det finns mer än bnp-tillväxt. Vi måste se det inte minst från miljösynpunkt, jämställdhet, fattigdom och andra parametrar. Det är alltså ett arbete som regeringen själv avser att inleda för Sveriges del.

Anf. 16 Departementssekreterare FREDRIK HANNERZ:

Fri allokering finns i dagens ramverk, dels till energisektorn, framför allt i östra Europa, det vill säga länder i östra Europa kan välja att ge sin energisektor genom moderniseringsprojekt fri tilldelning, dels finns det fri tilldelning till konkurrensutsatt industri.

Om vi börjar med den första delen ser det ut som om det kommer att fasas ut, men det finns också ett stort tryck i förhandlingarna på att det ska finnas en fortsättning en bit efter 2020 på vägen mot 2030. Där finns det ingen tydlighet ännu.

När det gäller konkurrensutsatt industri tyder allting på att det kommer att finnas en fortsatt möjlighet till fri tilldelning till den konkurrensutsatta industrin även inom ramen för det här ramverket fram till 2030.

Anf. 17 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsministern, för redovisningen som vi har fått inför nämnden!

Jag tänkte börja med två allmänna kommentarer. Först en kommentar kring statsministerns inledning där han sade att regeringen avser att vara konstruktiv och engagerad i EU-arbetet. Jag uppskattar det. Jag förutsätter emellertid att det också kombineras med devisen att EU ska bli smalare men vassare. Jag tycker att EU sysslar med alldeles för mycket saker som skulle kunna ligga på det nationella planet. Det försämrar acceptansen för Europeiska unionen om man ägnar sig åt alltför mycket ska vi kalla det småsaker.

En annan rent allmän kommentar är att alla ekonomer säger att när det är dåliga tider, arbetslöshet och lågkonjunktur i världen, då skapas det underskott i statsfinanserna för att skapa jobb och köpkraft så att ekonomierna kommer i gång igen. Det är precis vad den tidigare regeringen gjorde för att sysselsättningen skulle komma i gång igen och därmed få en bättre ekonomi också i nationer som Sverige.

Så över till dagens viktiga frågor, bland annat klimatet. Jag noterar att det har florerat väldigt många siffror. En del speglar en hög ambition hos regeringen vad gäller att bringa ned växthusgasutsläppen. Det förefaller emellertid, efter de redovisningar vi har fått här, som att man är beredd att förhandla ned siffrorna rätt så rejält.

Jag är intresserad av att få svar på två frågor. Den första frågan är: Vad är regeringens absoluta limit? När säger regeringen nej, vi är inte med, vi är emot, vi röstar nej?

Den andra frågan är: Är det 50-40-30 eller 40-27-30 som gäller? Jag har inte förstått utifrån de redovisningar som har varit så här långt vilka siffror det är som egentligen gäller. Jag tycker att det är en skyldighet för

regeringen och statsministern i det här fallet att redovisa siffror som är förståeliga för oss alla.

Slutligen uppskattar jag det fortsatta engagemang som tycks finnas både vad beträffar ebola och Ukrainas frihet. Jag tycker att det är viktigt att vi står upp för den demokrati som är i vardande i Ukraina.

Låt mig avsluta med att konstatera att jag noterar att statsministern har för avsikt att rösta ja till en mycket ojämsälld kommission.

Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

När det gäller ett smalare och vassare EU kan man ha mycket synpunkter. Nu är det lite grann som det är, och det här är kanske inte rätta tillfället att ta upp diskussionen om vad EU borde ägna sig mindre åt, utan nu är väl fokus på att om möjligt få till en överenskommelse vad gäller klimatramverket.

Lågkonjunkturen och underskotten är en diskussion som vi kanske också kan lämna därhän. Jag bara konstaterar att även den förra regeringen sade att de var tvungna att göra någonting åt detta underskott, samla i ladorna och bygga skyddsvallar. Det var det jag redogjorde för, och vi har samma ambition. Vi måste göra någonting åt detta underskott. Vi ska göra det på ett sådant sätt som inte hindrar tillväxt och utveckling, utan det ska ske på ett ansvarsfullt sätt.

När det gäller målsättningar är det så att Sverige står för utsläppsminskningar med 50 procent, förnybart 40 procent och energieffektivisering 30 procent. Det är landets hållning. De två senare är inte bindande på landnivå. Det förnybara är bindande på EU-nivå, medan energieffektivisering inte är bindande på det sättet. Där är det i så fall tänkt att länderna ska ha en kontinuerlig rapportering till kommissionen och en dialog om hur man uppnår detta, utan att vara bindande per land.

Det är klart att det är skillnad på bud, mål och accept. Det var det jag försökte säga tidigare. Vi kan åka till Bryssel och säga att nu har vi det budet, och sedan gör vi ingenting åt det. Men då är det nästan lika bra att skicka ett brev och säga att det är det här som gäller – oavsett vad ni säger så är det det här som gäller.

Jag tror inte på den metoden, utan jag tror att man får vara beredd att förhandla. Vi ska slåss för Sveriges mål. Ja, vi måste stå upp för dem och argumentera. Det kommer att bli tufft, och det var därför vi gjorde bedömningen att det inte blir klart i morgon eftermiddag som programmet antyder utan det kommer säkert att bli på natten eller kanske ännu senare. Därför uppskattar jag förslaget från ordföranden att det ska finnas möjlighet att ha tillgång till nämnden vid ett senare skede på dygnet, om jag uttrycker mig så.

Det som diskuteras nu och som ser ut att kunna bli det skarpa förslaget är en utsläppsminskning på 40 procent, förnybart 27 procent, återigen inte knutet till respektive medlemsland utan på EU-nivå, och så är det energieffektivisering på 30 procent.

Som jag sade i min inledning ifrågasätts även energieffektiviseringen på 30 procent. Det finns de som tycker att den borde ligga på 27 procent. Detta ville jag redogöra för EU-nämnden, för det är viktigt att tala klar-

språk här så vi vet vad vi har att förhålla oss till när vi åker till Bryssel. Om det är ett tydliggörande, så är det detta vi har att utgå från.

Jag tackar för stödet vad gäller Ukraina.

När det gäller kommissionen tänker vi rösta för. Även där hade vi en annan målsättning, en annan inriktning. Men nu är den framme i detta skede, framröstad och också godkänd av EU-parlamentet. Det är till glädje varken för kommissionen, EU-arbetet eller Sverige om vi inte röstar för kommissionen, så därför tänker Sverige rösta för kommissionen.

Anf. 19 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag tackar statsministern för föredragningen. Vi befinner oss i ett utomordentligt allvarligt läge – inte i första hand beroende på förhandlingspositioner och kostnader utan för klimatet. Var och en som frågar sig vad det kostar att göra saker ska fråga sig vad det kostar att inte agera i klimatfrågan. Den kostnaden är med all sannolikhet betydligt större.

Det finns ett särskilt ansvar i Europa. Vi står för en stor del av de historiska utsläppen. Världen är i akut behov av regioner som går före och visar att det är möjligt att reducera utsläppen. Därmed menar jag att argumenten att skylla på andra för att själv inte göra något är fullständigt ohållbara för den som är beredd att ta klimatansvar.

Med detta i åtanke tycker vi att regeringens målsättningar är för låga. Vi skulle vilja se högre målsättningar på alla de tre relevanta områdena.

Det är också mycket ovanligt att åka till en förhandling med två olika målsättningar. Jag tror att jag aldrig förut har sett det på sättet i ett positionspapper från regeringen. Det är lite grann som om en lokal fackklubb för metallindustrin, kanske i Ångermanland, går in i en lokal löneförhandling och säger: Vi kräver 119 kronor, men säger företaget 107 är vi glada och går därifrån med 107 kronor. En sådan förhandling slutar sannolikt inte med att man får 119 kronor i lönehöjning. Därför är jag förvånad över att regeringen tar den positionen som så att säga ligger under.

Faktum är att kommissionens krav är så låga att man uppnår dem utan att göra någonting mer, till exempel när det gäller det förnybara. Man räknar med att slå av på takten i förändringen för att klara sitt eget mål. Det är inte att driva på utvecklingen.

Om regeringen kvarstår vid sin ståndpunkt kommer vi att stå kvar vid vår avvikande mening, som bygger på att vi vill reducera utsläppen av växthusgaser med 60 procent, att vi vill ha ett mål om 45 procent förnybar energiproduktion och att vi vill ha ett energieffektivitetsmål på 40 procent.

Det finns också andra delar av de föreslagna slutsatserna som vi menar är alltför svaga. Dit hör skrivningen om att bygga ut satsningen på fossilgas. Det är en källa som ger stora utsläpp av växthusgaser.

Vidare gäller det allokeringen av utsläppsrätter. Ska det kosta eller ska det vara gratis? Det står i de föreslagna slutsatserna i 2.4 att den kostnadsfria tilldelningen inte löper ut. Kommer Sverige att invända mot denna skrivning? Kommer Sverige under mötet att kräva en skrivning

som innebär att man kommer att börja auktionera ut utsläppsrätterna, vilket vi menar är den enda rimliga ståndpunkten att ha?

Jag lyssnade noga på de andra partiföreträdarna och hörde att Sverigedemokraterna överväger att ansluta sig till Alliansens avvikande mening. Skulle det ske faller regeringens position, och regeringen tvingas åka till Bryssel med kraftigt försämrad position i klimatfrågorna. Det vore djupt oansvarigt och skulle skada Sveriges roll som pådrivare i klimatfrågorna.

Jag undrar om allianspartierna menar allvar. Är till exempel Centerpartiet berett att tillsammans med Sverigedemokraterna skjuta regeringen i ryggen i klimatarbetet? Ni har lite tid att fundera på det innan detta möte är slut.

Jag hade alltså en fråga om gratis allokering. Kommer regeringen att agera för att ändra skrivningen i 2.4?

Vi har röstat nej till EU-kommissionen. Vi tycker att jämställdheten är under all kritik och att en klimatkommissionär med tydliga band till oljeindustrin är ett väldigt dåligt val. Det är inte den EU-kommission vi önskar oss.

Jag har ytterligare en fråga. På toppmöten är ofta de intressantaste diskussionerna de som sker i anslutning till det formella mötet. Ett av huvudämnena i det samtalet är med all sannolikhet vad som händer med frihandelsavtalet med USA och med Kanada.

Vi ser uppgifter om att Juncker, EU-kommissionens nye ordförande, vill lyfta ut ur avtalet den omstridda klausulen om investeringar, ISDS, som kritiseras av fackföreningsrörelser och parlamenten i Österrike och Tyskland och som ger företag rätt att överpröva demokratiska beslut.

Kommer Sverige i de informella diskussioner som jag gissar kommer att förekomma på plats under toppmötet att markera att vi vill lyfta ut klausulerna om investeringsskydd ur TTIP-avtalet och Cetaavtalet?

Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Den sista frågan är inte med på detta toppmöte.

Vad gäller mandatet har vi gett uttryck för en målsättning. Man kan ha en målsättning och säga att det är den som gäller och att inget annat någonsin kommer att accepteras. Det är *ett* sätt att hantera det på. Det andra är att förbereda sig på vad man skulle kunna kalla en landningsbana och vad det skulle kunna vara för något.

Den yttersta frågan i denna förhandling som i alla förhandlingar måste vara om det har något pris om man inte gör upp. Jag och regeringen tror att det har ett pris. Har vi ingen överenskommelse blir det svårare att komma till Paris 2015 och säga att andra borde ha den ena eller andra målsättningen fastän vi själva inte har någon målsättning.

Vi tänker absolut driva vår målsättning i förhandlingen, men det går inte att jämföra detta med en löneförhandling. Jag har varit med om ett antal sådana, och man gör inte på det sättet. Nu talar jag med EU-nämnden. I en förhandling om löner, Sjöstedt, sitter man i en förhandlingsdelegation och prövar sig fram vad en möjlig landningsbana skulle vara, och det är det vi gör nu.

Det mandat vi söker är för 40 procents minskning, 27 procent förnybart och 30 procents effektivisering. Jag hör att Vänstern säger 60-45-40 och noterar det.

Vad gäller allokeringen av utsläppsrätter och om vi bara ska ha auktionering menar vi att det finns en starkt konkurrensutsatt del av industrin som även fortsättningsvis bör få tilldelning av fria utsläppsrätter, så det kommer vi inte att säga nej till.

TTIP kommer som sagt inte upp denna gång, men jag gissar att vi får anledning att återkomma till det avtalet.

Anf. 21 MARIA WEIMER (FP):

Tack för föredragningen och välkommen till EU-nämnden! Jag börjar med att berömma regeringen för ambitionerna som statsministern beskrev vad gäller att öka kvinnors sysselsättningsgrad. Det är en viktig fråga som alliansregeringen också drev med EU-ministern i spetsen.

Här är Sverige en förebild och kan kanske tjäna som inspiration för flera andra länder. Många ligger långt bakom oss. Den stora boven är ofta sambeskattning, som finns i bland annat Tyskland och gör det olönsamt för många kvinnor att jobba. Inte för inte säger man att EU har världens bäst utbildade hemmafruar. Det är inte bra vare sig för jämställdheten eller ekonomin.

I klimatfrågan vill jag lyfta fram två delar. Det första gäller det mandat statsministern söker av oss. Vi har hört 50-40-30 och 40-27-30. Ska vi ge mandat för båda dessa så att det finns en fall back, eller kan vi förvänta oss ett telefonmöte för att godkänna den lägre ambitionen i ett senare skede om det skulle vara nödvändigt? Jag antar att regeringen inte kommer att lägga fram två förhandlingskort på en gång på förhandlingsbordet; det vore ju tokigt.

Det skulle alltså vara intressant för oss att veta vad vi ger mandat till i dag. Finns det även en möjlighet till återkoppling i denna fråga?

Mina andra fråga handlar om internationella krediter och det viktiga miljöarbete som vi gör utanför EU:s gränser. Sverige ligger i framkant inom EU när det gäller miljöfrågor, och EU ligger i sin tur i framkant i de globala förhandlingarna om klimatet.

För oss i Alliansen är det logiskt att de största utmaningarna på klimatområdet handlar om att minska koldioxidutsläppen som sker utanför Europa, men samtidigt ska vi självklart minska utsläppen i EU. Vi gick till val på en 10-procentig utsläppsminskning som skulle ske genom internationella krediter utanför EU. Det är viktigt att vi bidrar till miljöomställning i länder som inte själva har resurser eller erfarenhet att bedriva miljöarbete.

Den frågan har regeringen släppt, vilket är synd. Vi vet att klimatfrågan är gränslös. Föreningar stannar inte vid gränsen. Kan vi bidra till att byta ett kolkraftverk i Nigeria till ett vindkraftverk, varför ska vi inte göra det? Varför ingår det inte i den förhandlingsposition som statsministern har presenterat?

Min sista fråga gäller utrikespolitiken. Ryssland–Ukraina-frågan var uppe i EU-nämnden i fredags och i utrikesutskottet förra veckan. Det finns ett skäl till att vi tar upp denna fråga gång på gång, och det har att

göra med att alliansregeringen med tidigare utrikesminister Carl Bildt var en av de absolut tydligaste försvararna i hela EU-kretsen av Ukrainas frihet och territoriella integritet.

Det finns en oro bland vissa EU-länder för att tyngdpunkten i EU:s Rysslandspolitik kan förskjutas när Sverige har en ny regering. Vi som var med i valdebatten minns att företrädare för både S och MP gjorde en del tveksamma uttalanden i linje med att EU på olika sätt hade provocerat fram konflikten i Ukraina. Det var argument som liknade dem vi har hört från den ryska sidan i konflikten.

Därför vill jag upprepa att jag hoppas att den linje som i dag presenterades och som också var regeringens ståndpunkt inför FAC i måndags ligger fast. Det är centralt för säkerheten i Europa att vi tydligt står upp för Ukrainas integritet och självständighet.

Jag passar även på att uttrycka stöd för regeringens linje vad gäller Ukrainas framtida EU-perspektiv, som är en viktig fråga.

Anf. 22 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)

Ordförande! Vad gäller kvinnors sysselsättningsgrad fortsätter vi tillsammans. Jag är övertygad om att det finns en hel del att göra inom det området.

När det gäller klimatet var det bra att frågan om mandatet kom upp så att jag kan förtydliga vad som gäller. Vi söker mandat för att kunna landa på 40-27-30, alltså 40 procents minskning, 27 procent förnybart och 30 procents effektivisering. Därutöver vill vi självfallet ha möjlighet att konsultera EU-nämnden om detta över huvud taget inte skulle vara möjligt.

Vi lägger inte fram två bud samtidigt; det gör man aldrig. Man är tydlig med vad man vill och kör det så långt det går. Det finns andra parametrar att spela på. Jag tror jag nämnde några. Försörjningstrygghet är en faktor som kan spelas in. Jag vet inte vad det finns för utrymme, men vi tänker använda det också. Det är alltså det vi efterfrågar.

Frågan om miljöarbetet utanför EU kommer inte upp över huvud taget. Vi kan möjligtvis få anledning att återkomma till den, men den finns inte på dagordningen. Nu gäller det EU:s system för medlemsländerna.

Vad gäller Ryssland-Ukraina är det absolut ingen förändring. Ryssland har gjort fel och brutit mot folkrätten. Ryssland måste på marken visa att man gör annorlunda. Det gäller också diskussionen om eventuella förändringar av sanktioner. Jag uttryckte det personligen till president Porosjenko när jag fick möjlighet att träffa honom i fredags eftermiddag i Milano. Vi var helt överens om respektive lands uppfattning i frågan. Jag underströk stödet för Ukrainas rätt att självt få bestämma över sitt territorium och stödet för att leva upp till det avtal som har slutits och som man vill ha.

President Porosjenko sade att ett enigt EU är det viktigaste, att få stöd för Ukrainas linje och komma fram till en lösning mellan parterna i enlighet med avtalet. Detta var vad jag uttryckte personligen till presidenten.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Nu måste jag erkänna att jag blir lite förvirrad. Mandatet som regeringen söker stöd för uppfattar jag som 50-40-30. Det andra handlar om att om avtalet inte hamnar på *minst* 40-30-27 lovar statsministern att återkomma till nämnden. Är det så man ska tolka mandatet?

Anf. 24 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ja.

Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, statsministern! Det är bra om vi kan reda ut frågan. Frågan ställdes till utrikesminister Margot Wallström förra fredagen om hur vi skulle göra med klimatfrågan. Jag frågade vilket mandat man sökte. Var det 50-40-30 eller var det 40-27-30? Då var det 50 som var svaret. Det var den högre nivån som var det mandat man sökte.

Samtidigt begärde man ett dubbelmandat. Dubbelmandatet gick i princip igenom just vid det tillfället. Men det var en märklig situation. Jag tror att det är en bättre ordning att bestämma sig för ett mandat som man tar med sig och sedan förhandlar med EU-nämnden under resans gång, precis som ordföranden tidigare föredrog för oss.

Nu säger statsministern att det kan bli fråga om 27 procent på energieffektiviseringar. Är det viktigast att vi får ett klimatavtal i hamn eller är man beredd att även rucka på energieffektiviseringsmålet? Det är viktigt att få tydliggjort av statsministern vad inriktningen är och vilket mandat han söker. Kan han sänka sig till 27 på energieffektiviseringsmålet?

Jag som kristdemokrat ansluter mig till de tidigare alliansföreträdarna. Vi står bakom det alliansregeringen har kommit fram till redan tidigare om 40-27. Det är fråga om 40 + 10, det vill säga 10 på internationella krediter, och vidare 27-30. Det var vad jag ville ha klargjort.

När det gäller ekonomin säger statsministern att det är viktigt med fortsatta strukturreformer. Där har Sverige varit en förebild. Det hoppas jag verkligen att vi kan fortsätta att vara. Jag känner en viss oro för detta.

Vidare säger statsministern att man ska driva sysselsättningsfrågorna. Då är det oerhört viktigt att vi inte går tillbaka till gammal traditionell politik med mer arbetsmarknadsåtgärder i stället för riktiga jobb. Där har Sverige också lyckats vara en viktig förebild för Europa. Jag hoppas verkligen att jobb och företagande handlar om riktiga jobb och företag när regeringen åker till EU.

Statsministern nämnde också den fria rörligheten. Ett tydligt regelverk finns i dag inom EU när det gäller bland annat de fyra friheterna. Här har Socialdemokraterna ofta försökt att säga att vi måste begränsa den fria rörligheten. Lex Laval ska upp på dagordningen. Hur ställer sig statsministern? Kan man acceptera den fria rörlighet som finns inom EU och som är så oerhört viktig för Europas framtid?

Underskotten i budgeten är ingenting vi kan acceptera hos andra länder, inte heller i Sverige. Det tycker vi inte är bra. Sverige har haft ett visst underskott under en tid för att kunna göra investeringar. Frågan är hur investeringarna ska finansieras i EU. Hur ska vi få till fler investe-

ringar i Europa? Jag vet inte om statsministern har något att tillföra ytterligare på området.

Sedan har vi utrikesområdet. Sverige har haft en tuff linje när det gäller att agera mot Ryssland och stå upp för tuffa sanktioner. Kristdemokrater är måna om att den tuffa linjen vidmakthålls. Statsministern säger att vi ska följa utvecklingen på marken. Jag hoppas att man inte tänker sig någon mjuk linje. Just nu följer EU-nämnden utvecklingen under ytan när det gäller Ryssland. Det finns en oro för hur Ryssland agerar. Det är viktigt att Sverige håller fast vid den tuffa linjen, och jag hoppas att statsministern kan bekräfta det.

Avslutningsvis vill jag säga något om kommissionen. Den är vald av Europaparlamentet, men vad jag förstår ska kommissionen bekräfta detta. Socialdemokraterna har i EU-nämnden angripit den tidigare statsministern Reinfeldt stenhårt och ansett att man inte ska acceptera kommissionen därför att den är ojämförbar. Vi vill förstås att den ska vara jämförbar, men det är trots allt upp till varje land att nominera sina egna kommissionärer.

Jean-Claude Juncker har sagt att han ska premiera de länder som nominerar kvinnor. Det är bra så. Men vad ska statsministern säga om kommissionen?

Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Först var det en fråga om strukturreformer och arbetsmarknadsåtgärder. Det är vad det mesta kommer att handla om.

I ett EU-perspektiv anser vi att två saker är viktiga. Det ena är hur vi gör så att företag efterfrågar arbetskraft. Det som ibland lite föraktfullt kallas arbetsmarknadsåtgärder är enligt min övertygelse det som ska göra att människor kan ta de jobb som skapas. För det behövs arbetsmarknadsåtgärder, inte minst utbildning. Det är helt avgörande.

Vi har i dag en situation där Svenskt Näringsliv säger att vart femte rekryteringsförsök misslyckas på grund av att man inte hittar rätt utbildad arbetskraft. Då är något fel. Då måste det ske en förbättring. Det är inte en EU-fråga, men i ett EU-perspektiv är det de två strategierna som vi bör ha i åtanke.

Ja, det ska absolut vara fri rörlighet. Vi har varit för det hela tiden. Men vi är övertygade om att det går att ha en rörlighet också på en europeisk arbetsmarknad som inte innebär att människor känner större otrygghet och pressas, där löner och villkor pressas. Det går mycket väl att kombinera en rörlighet av arbetskraft på en europeisk arbetsmarknad med att löntagarnas villkor kan upprätthållas. Det är en mycket bättre framgångslinje. Det är den huvudstrategi vi tänker föra i EU. Jag är helt övertygad om att det finns en vinna-vinna-situation här.

Sedan kom frågan om fler investeringar upp. Jag delar uppfattningen att det behövs fler investeringar. Det är återigen fråga om en balans, det vill säga att investera på ett sådant sätt att de offentliga finanserna blir starkare, inte svagare. Det är därför investeringar är förstahandsvalet i förhållande till konsumtion. Det gäller både privat och offentlig konsumtion. Vi talar om investeringar i utbildning och infrastruktur. Men investeringarna måste ske på ett sådant sätt att omvärlden har förtroende

för de offentliga finanserna. Om omvärlden inte känner förtroende blir det ingen förbättring. Det är ingen lätt balansgång. Vi har gått igenom det några gånger i Sverige, och nu är det andra länder som är i den situationen.

Vidare var det fråga om Rysslands sanktioner. Jag hoppas att jag var tydlig när jag svarade på ledamot Weimers fråga. Det är ingen förändring i den linjen. Det är sanktioner som gäller. När jag talade om marken är det av det skälet att Ryssland inte kan säga att de tänker, tror eller vill, utan det är fråga om en förändring på marken. Sanktionerna som sådana syftar till att åstadkomma en förändring. Om en förändring är tydlig kan man sedan diskutera sanktionerna.

Slutligen kommer vi till frågan om kommissionen, och det är samma där som med frågan om klimat- och energiramverket. När vi går in i en diskussion har vi en ambition att driva en fråga. Vi tycker att man tydligare ska driva frågan om en jämställd kommission. Vi är inte heller nöjda med hur det är.

Nu är vi där vi är. Om vi som land säger att vi tänker rösta mot kommissionen befrämjar det varken EU eller Sverige. Det är den verklighet vi har att förhålla oss till.

Anf. 27 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Det var en fråga om energieffektivisering.

Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ja, jag ber om ursäkt! Vi håller fast vid 40-27-30, det vill säga 40 procents utsläppsminskning, 27 procent förnybart och 30 procents effektivisering. Det vill vi ha mandat för.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att det kommer att vara nödvändigt för nämnden att träffas när vi vet exakt. Det är svårt att i dag spekulera i exakt var uppgörelsen landar någonstans. Vi behöver nog träffas och ge ett mandat inför det slutgiltiga beslutet när vi vet om det blir bindande, inte bindande, procentsatser och andra villkor i avtalet. Jag uttrycker att nämnden är beredd att ställa upp och ge ett mandat i det läget.

Därmed påbörjar vi andra omgången. Nu får alla max en minut, utom Moderaterna som ska få chansen att läsa upp den gemensamma avvikande meningen för Alliansen, så att den blir tydlig och förs till protokollet.

Anf. 30 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Vi vill vara tydliga med vad vi vill ge mandat för. Man kan inte ge två mandat. Vi vill ge mandat för 40 + 10, 27-30.

Jag vill å Alliansens vägnar upprepa den avvikande mening vi lämnade vid förra veckans EU-nämnd och i miljö- och jordbruksutskottet, nämligen att Alliansen anser att utsläppsminskningens målet måste vara överordnat eventuellt ytterligare mål, att utsläppsminskningens målet ska bördefördelas mellan medlemsstater på ett kostnadseffektivt sätt och att

det är viktigt att Sverige driver användandet av internationella krediter som ett verktyg för att nå höjda utsläppsambitioner.

Vi i Alliansen vill att Sverige ställer sig bakom kommissionens förslag, vilket innebär bland annat 40 procents utsläppsminskning inom EU, och vi kan tänka oss ytterligare 10 procents utsläppsminskning i form av internationella krediter. Det är viktigt att ett eventuellt mål om energieffektivisering kopplas till ekonomisk utveckling.

Med detta sagt vill jag säga att det har varit ett siffertricksande utan dess like, och det har varit lite rörigt. Men det är det mandatet vi vill ge regeringen, det vill säga 40 + 10, 27-30.

Anf. 31 JOHAN HULTBERG (M):

Herr ordförande! Det har minst sagt varit ett siffertricksande. Vi har fått höra en förändring i positionen flera gånger under sittande möte mellan 50-40-30 och 40-27-30. Vi har under ett par veckors tid kritiserat att det inte är tydligt vilken position Sverige driver och att regeringen därigenom sjabblar bort den starka position Sverige har haft i klimatpolitiken. Det är viktigt att vi landar i ett avtal.

Nu går jag över till några konkreta frågor. Kan statsministern beskriva den process man tänker sig ska ta vid efter Europeiska rådets möte för att nå högre ambitioner? Man beskriver en sådan process i den svenska ståndpunkten, men jag vill skicka med att det är nu i Europeiska rådet som förhandlingarna sker. Det finns inte en chans att efter rådsmötet komma igen och försöka driva fram högre ambitioner, vilket man verkar ge uttryck för i den svenska positionen.

Statsministern säger att principerna för bördefördelning är en viktig fråga. Det håller jag med om. Men i den skriftliga svenska position som nämnden har fått nämnas inte frågan med ett ord. Jag vill få en kommentar om vilken princip som är vägledande för regeringen.

När Wallström besökte nämnden i förra veckan lyfte hon fram kostnadseffektivitet som vägledande princip. Det är den principen som Alliansen tycker ska vara vägledande. När Romson kom till miljö- och jordbruksutskottet för överläggningar tonade hon ned den principen. Jag vill att statsministern förtydligar vilken princip som är vägledande för fördelningen av utsläppsminskningensmålet.

Jag vill återigen att statsministern konfirmerar att man inte driver på för att förnybarhetsmålet eller energieffektiviseringsmålet ska bördefördelas på medlemsnivå. Statsministern redogjorde alldeles korrekt för att det inte är kommissionens förslag, men frågan vi har att hantera här är vilken linje som regeringen driver. Tidigare har det varit de båda regeringspartiernas position att såväl energieffektiviseringsmålet som förnybarhetsmålet ska bördefördelas på medlemsstatsnivå. Det är något som vi i Alliansen motsätter oss eftersom det riskerar att fördyra politiken, och det är också tveksamt om det är i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen. Varje land måste naturligtvis självt få hitta sin väg framåt för att nå det övergripande målet om utsläppsminskningar.

Det var mina tre frågor, herr ordförande.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Jag gjorde ett misstag, och jag gav inte ordet i rätt ordning. Jag ber så mycket om ursäkt. Innan statsministern svarar vill jag ge Marie Granlund ordet.

Anf. 33 MARIE GRANLUND (S):

Ordförande! Jag vill ta upp tre saker. Bland annat tycker jag att det är rimligt att man röstar för kommissionen.

När vi hade frågan om sammansättningen uppe, framför allt könsbalansen, var utgångspunkten att man skulle påverka i ett tidigt stadium, det vill säga redan vid nomineringsprocessen. Det underlät den tidigare regeringen att driva i Bryssel eller på rådsmötena. Att i *detta* läge säga nej till kommissionen är självklart fullständigt omöjligt. Då kommer ingen att lyssna på Sverige. Jag beklagar att det är en ojämsställd kommissionen, men det arbetet skulle ha gjorts långt tidigare. Därför är det rimligt att rösta ja till förslaget till kommission.

Det är onekligen rörigt med alla siffror, men delvis tror jag att det beror på att regeringen har en högre ambition än vad kommissionen har. Det är inte alltid den tidigare regeringen har haft sådana ambitioner. Jag har under mina fyra år i EU-nämnden upplevt att den tidigare regeringen mest har gått på vad kommissionen har sagt utan att driva någon fråga.

Nu är det många olika siffror. När utrikesministern var här fick hon mandat för 50-40-30. Det blev också nämndens beslut. Jag förstår att de borgerliga håller fast vid – och det är hedervärt – den avvikande mening man hade vid det tillfället. Det går inte att ändra från gång till annan. Ska Sverige åka till Bryssel och säga ena gången att vi tycker si och nästa gång att vi tycker så? Det går helt enkelt inte! Vi måste hitta en ordning för detta. I utskotten bereds frågor, och vi har möten inför möten i rådet för allmänna frågor. Då kan vi inte börja hitta på nya saker. Jag förstår att de borgerliga inte gör det, men nu har Sverigedemokraterna börjat säga saker. Det blir fullständigt orimligt.

Jag vill bara påminna om att Socialdemokraterna tog sitt ansvar när vi inte tyckte att frågan om Juncker var väl förberedd. Vi lade ned vår röst för att inte skämma ut Sverige i den sista avgörande omröstningen så att regeringen ändå skulle kunna gå därifrån med huvudet högt. Det är rimligt att ha någon form av ordning.

Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag noterar Alliansens syn på mandat här och att utsläpp är det överordnade ni vill ha med internationellt. Det som ligger utanför EU är ju inte uppe för diskussion.

När det gäller kostnadseffektivitet kan jag säga att det beslut som togs 2008 gäller bnp per capita rakt av. Att tro att det rakt av ska gå från bnp per capita till kostnadseffektivitet är lite naivt. Att däremot få till inslag av kostnadseffektivitet är vår väg, och det är också det som utrikesministern har gett uttryck för. Vi ger uttryck för att vi vill ha kostnadseffektivitet, men vi har i dag en situation när det är bnp per capita rakt av som gäller, och vi måste vara realistiska.

Vi pratar kanske lite olika språk här. Jag anser att det är rätt naturligt att man har en position som man förhandlar utifrån och argumenterar för. Men sist och slutligen handlar det om huruvida man ska få till en överenskommelse eller inte. Det finns gränser för hur långt man kan sträcka sig för att nå en överenskommelse, och det finns ibland skäl för att nå en överenskommelse.

Det vi begär mandat för är 40 på utsläppsminskning, 27 förnybart och 30 på energieffektivitet. Det innebär inte att förnybart och effektivitet ska fördelas på medlemslandsnivå, och det är inte heller det som diskuteras. Jag hoppas att jag med detta har svarat på frågan.

Anf. 35 JOHNNY SKALIN (SD):

Det är en besvärlig situation. Det kommer många bud här, och jag tycker att det har förändrats under diskussionens gång.

Vi kan ställa oss bakom 40-27-30, däremot inte plus 10 för internationella krediter. Där har vi anmält avvikande mening konsekvent under föregående mandatperiod, och det står vi fast vid. Som jag uppfattar situationen kan vi ställa oss bakom regeringens ståndpunkt i den frågan.

Med detta sagt är jag inte nöjd med regeringens klimatpolitik. Jag tycker fortfarande att om man ska komma till rätta med problemen måste man diskutera utanför ramarna, utanför EU. Statsministern talade också själv om att man skulle ta med detta till klimattoppmötet senare och att det finns en koppling mellan det här EU-toppmötet och det toppmöte som senare kommer på global nivå. Ska man komma till rätta med de här problemen måste man vidga sina vyer, vidga ramarna och diskutera med alla de länder som är med och skapar utsläppen.

Det är inte riktigt så som de partier som stöder regeringen säger, att vi vill skylla på andra och inte själva gör något. Vi vill också göra något. Vi ställer oss bakom de ramar som man har ställt upp tidigare. Vi ställer oss bakom de internationella avtalen också, men vi vill satsa mer pengar på forskning och utveckling, för det är där pengarna måste läggas om vi ska komma till rätta med problemen på riktigt.

Sedan spelar det ingen roll vad man tycker och tänker i övrigt. Det skapar inga andra förutsättningar för verkligheten i vilket fall som helst.

Jag vill passa på att säga att vi inte ställer oss bakom förslaget till ny EU-kommission. Det har jag nämnt tidigare. Tar man upp det på toppmötet vill jag klargöra att vi inte ställer oss bakom den. I dag har vi en situation i Europa med en större andel partier som har en EU-kritisk agenda men som inte finns representerade i EU-kommissionen. Vi tycker att det är en orimlig ordning att man ställer fram en EU-kommission där alla som ingår är federalister och vill fortsätta med utvecklingen mot en superstat.

Jag vill lägga till att vi inte heller ställer oss bakom tillväxtpolitiken i EU i dess helhet. Gör vi det ställer vi oss också bakom den europeiska planeringsterminen och de landsspecifika rekommendationerna, och det handlar ju inte alltid om rekommendationer trots att det låter som det, speciellt inte för EMU-länder.

Med detta vill jag anmäla avvikande mening. Vi ställer oss bakom 40-27-30 men inte plus 10 för internationella krediter. Det är det mandat

jag har uppfattat att regeringen söker här i dag, och i så fall har regeringen det mandatet.

2014/15:5
22 oktober

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Då är nästa talare jag själv, och jag avstår för tillfället.

Anf. 37 ESKIL ERLANDSSON (C):

Jag undrar: Om nu vår avvikande mening skulle vinna gehör, har statsministern något förslag på finansiering av de internationella åtaganden som EU då måste ikläda sig?

Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ursäkta, jag uppfattade inte frågan.

Anf. 39 ESKIL ERLANDSSON (C):

Som det såg ut för några minuter sidan var det vår sida som hade majoritet i nämnden. Då skulle 10 procents utsläppsrättigheter finansieras utanför EU. Finns det i så fall något förslag på finansiering av de rättigheterna?

Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Jag var tvungen att konsultera mina medarbetare, för jag är inte riktigt säker på vad som avses. Finansiering av 10 procent utanför EU är inte på bordet nu.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Nej, men det ingår i Alliansens reservation. Alliansen har ju i sitt bud 40-30-27 plus 10 med kreditmekanismerna, och det är dem som Eskil Erlandsson undrar över. Men kanske är frågan lite tidigt väckt.

Anf. 42 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Det hänger ihop med vad som händer efter en eventuell uppgörelse här och när vi går mot Paris i slutet av 2015. Redan under första kvartalet kommer det att pågå diskussioner om det. I det perspektivet kan man naturligtvis också ha med resonemanget om man kan göra mer i andra delar av världen, så att vi bäddar för bästa möjliga avtal i Paris hösten 2015. Men detta finns inte med bland det vi ska ta ställning till på torsdag–fredag.

Anf. 43 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! I en förhandling måste man självklart kunna kompromissa, men man har ett utgångsbud. Jag tycker att det har ställt till stor oreda att regeringen har haft två utgångsbud när man har kommit till det här mötet. I praktiken har det under sammanträdets gång visat sig att det är det lägre budet som är mandatet. Det är faktiskt en sämre position än Alliansens. Det är tråkigt att säga det, men det är så.

Nu får man stöd av Sverigedemokraterna för att driva den sämre positionen i Bryssel. Jag tror att stora delar av Europas miljörelse kom-

mer att bli djupt besviken på regeringens hållning. Jag tycker att man skulle ha haft en bättre hållning.

Vi håller alltså fast vid vår avvikande mening.

Sedan undrar jag om 2.4. Den redogörelse vi fick från Miljödepartementet stämmer inte riktigt med det som står där. I Miljödepartementets redogörelse talas det om en utfasning av den fria allokeringsrätten, men det finns inget nämnt om det i 2.4. Där kan man läsa ut att det ska gälla för evig framtid. Kommer regeringen på något sätt att försöka skriva in åtminstone målet att fasa ut den fria allokeringen och på sikt ersätta det med att man auktionerar ut utsläppsrätterna?

Jag kommer in med min avvikande mening.

Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Detta hänger ihop med det faktum att vi har konkurrensutsatt industri. Man måste ta hänsyn till vad som händer i den övriga världen. Då är uppfattningen att så länge vi inte har något i den övriga världen som kan möta upp detta måste vi ha möjligheten att till vissa delar av industrin ge fria utsläppsrätter. Därför står det: "as long as no comparable efforts are undertaken in other major economies". När det väl sker ska vi också vara öppna för att sätta stopp för den möjligheten, men inte tidigare. Annars får vi det som brukar kallas läckage – jag vet att det finns delade meningar om det. Det gör ju ingen nytta om vi själva stänger den möjligheten här. Då flyttar utsläppen bara till en annan del av världen, där man har större utsläpp. Vi säger alltså inte nej till att det ska vara kvar.

Låt mig försöka vara tydlig. Vi har en position som vi ska slåss för: 50-40-30. Den ska vi naturligtvis driva och argumentera för. Det är smart av många skäl. Vi tror på det.

Men under sådana diskussioner, precis som i andra fall, kommer ytterligare frågor upp; jag nämnde exempelvis frågan om försörjningstrygghet. Det kommer säkert att vara många parametrar som diskuteras. Om man inte har något manöverutrymme blir det ingen förhandling. Det är hela mitt livs erfarenhet.

Har man ett manöverutrymme kan man ge och ta. Har vi inte det kan vi lika gärna skicka ned en lapp där vi skriver vad vi tycker och säger: Hör av er när ni har pratat klart! Jag tror inte att någon har suttit i sådana förhandlingar.

Därför vill vi ta upp med EU-nämnden att det är detta vi kommer att driva, men vi måste också ha ett manöverutrymme med en position som vi är beredda att göra upp om. Det är lika bra att vara ärlig. Det är så vi vill ha det, och det är vår skyldighet att komma till EU-nämnden och redovisa utgångspunkterna och vad man skulle kunna kalla för fall-back. Men det är inte att driva två linjer, utan det är precis som i vilken förhandling som helst. Man sitter i sin egen delegation och tar upp det man vill driva men är samtidigt tydlig med vad man kan acceptera.

Om vi ska ha ett förhandlingsutrymme på torsdag och fredag måste vi kunna prata om det.

Anf. 45 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag trodde att mandatet var 50 procent och att vi skulle ha telefonkonferens om det eventuellt skulle landa i 40. Men det möte vi har nu är offentligt. Det är tv-sänt, och det är nu officiellt att vi är beredda att gå med på den lägre nivån. Jag kan inte minnas att vi har haft det på det sättet tidigare – att vi officiellt och utanför nämnden har gått ut med den från regeringens synpunkt dåliga nivån. Därför är jag brydd över hanteringen, men det kanske förändras när regeringen har fått större vana att hantera förhandlingar.

Jag tycker att det är en olycklig ordning för Sveriges del. För Sverige är det inte bra att vi går ut med två positioner samtidigt.

Anf. 46 MARIE GRANLUND (S):

Ordförande! Då förstår jag. Det vi vill uppnå är egentligen detsamma som tidigare, alltså 50-40-30. Jag förstår hur man tänker från regeringens sida. Om man inte uppnår detta vill man inte bli hängd, utan man har ett golv. Men det mandat man söker är egentligen för 50-40-30. Om man börjar se att det inte fungerar får man sammankalla EU-nämnden igen. Vi sammanträder på nätterna, kl. 3, 4 eller 5, så det är lugnt. Då får man berätta om positionen och få ett erkännande för det man har uppnått vid det tillfället. Det är så vi har hanterat frågorna tidigare.

Anf. 47 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Mandatet bestäms ju av nämnden här. Vi har redogjort för vad vi anser vara en bra utgångspunkt för att det ska kunna bli någon diskussion i Bryssel över huvud taget. Är mandatet sådant att vi ska inkalla nämnden så fort det rör på sig i förhandlingarna? Hur förhandlingssituationen ska hanteras måste jag veta, men mandatet är det nämnden som avgör. Det är inte vårt att besluta om.

Anf. 48 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Det är en något förvirrande situation, tycker jag. Man pratar från statsministerns sida om att man inte ska komma med två bud, och nu låter det som två bud igen.

Så här är läget: Måste vi välja väljer vi det minst dåliga alternativet. Vi inser att ingen kommer att anpassa sig till hundra procent efter oss. Så funkar det mellan olika politiska partier med olika uppfattningar. Man måste hitta en avvägning som majoriteten stöder.

Vi stöder den mest återhållsamma linjen. Är det så att regeringen nu söker stöd för att åka dit och kräva 50-40-30 ställer vi oss inte bakom det. Då ställer vi oss hellre bakom Alliansens förslag om 40-27-30, 40 plus 10. Jag vill bara vara tydlig med det. Vi stöder det minst dåliga alternativet i det här fallet.

Jag är inte nöjd ändå, för i det hemliga papper som följde med inför det här mötet finns det en massa saker som jag skulle vilja kommentera som jag inte ens en gång får kommentera. Det stör mig ganska mycket. Det är väldigt mycket hysch-hysch kring den här typen av frågeställningar.

Min utgångspunkt och vår utgångspunkt från vårt parti är att vi ställer oss bakom det minst dåliga alternativet. Om regeringen vill ha mandat för 50-40-30 – att det är huvudutgångspunkten – ställer vi oss inte bakom det. Då ställer vi oss bakom allianspartiernas förslag till avvikande mening.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Har jag förstått det rätt, att ni ansluter er till den text som lästes upp tidigare, som Alliansens avvikande mening innebar, och att ni då har en annan avvikande mening än den ni hade i miljö- och jordbruksutskottet?

Anf. 50 JOHNNY SKALIN (SD):

Som sagt: Vi känner oss manade att följa det minst dåliga alternativet i det här läget, för det är ett skarpt läge nu. Vi kommer att skicka statsministern till EU-toppmötet för att företräda Sveriges linje i den här typen av frågor. Då väljer vi det minst dåliga alternativet, och det tycker jag är Alliansens förslag, som vi skulle kunna stödja fullt ut om det inte vore internationella krediter. Men under rådande omständigheter ställer vi oss bakom Alliansens förslag, under förutsättning att statsministern står fast vid att han ska åka ned och tala för 50-40-30, vilket jag uppfattar att han ville i sitt föregående anförande.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Ja, men jag vill bara vara tydlig. Om ni ska ha en gemensam avvikande mening måste ni stödja Alliansens förslag fullt ut. Det är så det fungerar. Gör ni det?

Anf. 52 JOHNNY SKALIN (SD):

Ja.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Tack för tydligheten!

Anf. 54 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr ordförande! Det har varit ett minst sagt rörigt möte. Det har varit lite sifferbingo, lite siffror hit och dit. Men anledningen till att vi tycker att detta är otroligt viktigt är att det är här mandatet ges. Det är EU-nämnden som ger det konstitutionella mandatet för regeringen i förhandlingarna. Då är det viktigt att veta hur det ser ut och vad det ligger på. Vi kan tycka vad vi vill om olika ambitionsnivåer, men vi måste ändå lägga fast vad mandatet är.

Då säger statsministern: 40-27-30 är vad vi begär mandat för. Men nu kom 50-40-30 tillbaka. Någon ordning får det vara. Är det 40-27-30 eller är det 50-40-30? Någon ordning får det vara. Vilket mandat är det man söker?

Man kan bara åka med ett mandat. Sedan är vi alla medvetna om hur förhandlingar går till och att man kanske behöver återkomma. Men härifrån har man *ett* mandat, en konstitutionell grund att stå på, och det är vi

som ger det. Jag vill bara förtydliga det. Vilket mandat är det statsministern söker? Är det 40-27-30 eller 50-40-30?

Vi har meddelat Alliansens mening, och vi står fast vid det jag sade vid förra EU-nämndsmötet, förra fredagen. Då sade vi vad vi ville gå fram med. Vi sade 40 plus 10 i internationella krediter och 27-30. Det står vi fast vid, och det har vi gjort under hela resans gång.

Jag har all respekt för statsministern, men nu vill vi ha ett besked. Är det 40-27-30 eller 50-40-30?

Anf. 55 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Om det underlättar ska jag säga så här: Det mandat som söks gäller att kunna landa på 40-27-30. Det är det mandat som söks.

Är det svårt att tänka att Sverige kan ha en målsättning, en ambition, med förhandlingarna och samtidigt vara berett att göra upp och sluta en överenskommelse som inte hamnar exakt där vi tycker att den ska vara eftersom andra länder är med och förhandlar? Är det otänkbart att ha de två perspektiven när det gäller vad vi ska driva?

Det rör sig i en förhandling, och det är precis därför vi uttrycker det som vi gör, att mandatet ligger. Det är det mandatet vi vill ha i en förhandlingssituation. Det kommer att börja röra på sig. Och då kan jag säga: Som det låter nu där nere är det betydligt närmare det mandat som jag pratar om än den andra riktningen.

Det finns många länder. Jag behöver bara prata med premiärminister Cameron. För Englands del är energieffektiviseringen inget attraktivt. Jag träffade regeringschefer och statschefer från tre baltiska länder i går, och de har en annan syn på det här än vad vi har.

Jag vet inte om vi pratar förbi varandra. Men jag ser ändå tydligt att man ska ha en ambition. Vi har en målsättning, och den ska vi driva, för vi har den på goda grunder. Men jag måste också söka mandat. Vad kan jag faktiskt få göra upp om? Det mandatet är det vi söker. Det är 40-27-30.

Anf. 56 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Jag förstår att ordföranden snart måste börja sammanfatta. Men eftersom statsministern inte har rösträtt antar jag att det måste bli Marie Granlund, som sitter i nämnden för Socialdemokraterna, som står för Socialdemokraternas yrkande i nuläget. Det är Marie Granlund som bestämmer hur hennes grupp ska rösta här inne. Jag utgår från att det är Marie Granlunds yrkande, så att säga, som gäller för Socialdemokraterna. Om ordföranden från Miljöpartiet stöder det är det 50 procent som är utgångspunkten. Jag tror att ordföranden måste börja sammanfatta nu.

Anf. 57 MARIE GRANLUND (S):

Ja, det är självfallet så. Det är självfallet också så att vi står bakom vår regering.

Det är två delar i det här. Man vill driva ett mer ambitiöst mål än vad man befarar att det kan landa på. Men i stället för att göra som vi kanske brukar göra i EU-nämnden – om vi inte kommer dithän har vi ett nytt möte, vi kan träffas kl. 3 på morgonen, kl. 4 och så vidare – har man

bakat in det i detta. Om man inte lyckas med det första har man en limit där. Det är det man vill ha mandat för, och det stöder vi, självklart. Då har vi en botten i fråga om vad vi kan landa på, vad det nu är, 40-27 – jag vågar inte säga några siffror.

Anf. 58 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Det är alltså ett dubbelmandat ni söker?

Anf. 59 MARIE GRANLUND (S):

Ja, så är det. Det handlar om en ambition och var vi kan landa någonstans.

Anf. 60 MARIA WEIMER (FP):

Det finns en mängd personer i det här rummet, inte minst på podiet, som har erfarenhet från förhandlingar i Europeiska rådet. Hur brukar man göra? Kan man ge två mandat till en statsminister? Eller brukar man ge ett, och sedan får han ringa tillbaka till EU-nämnden? Det är väl enkelt att gå tillbaka i arkiven? Då kan vi följa den praxis som vi brukar ha i EU-nämnden. Är det ett mandat och sedan ett telefonmöte, eller är det två mandat?

Kanske kan kansliet eller någon här på podiet med erfarenhet svara på det.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Nämnden är givetvis fri att göra som den själv vill, bedömer jag det som. De partier som ogillar ett sådant upplägg kan ju rösta för en annan linje som lästes upp här tidigare. Vi har den möjligheten.

Anf. 62 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vill bara förtydliga mig innan ordföranden sammanfattar. Om det är så att regeringen kan tänka sig *ett* bud vid toppmötet, Europeiska rådet, 40-27-30, ställer vi oss bakom det. Vill man ha två bud ställer vi oss inte bakom det. Då ställer vi oss bakom Alliansens förslag.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Jag måste fundera lite på beslutsordningen här.

Anf. 64 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag har en ordningsfråga. Jag skulle vilja be om en ajournering i fem minuter för att ha en dialog med regeringen.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Kan statsministern acceptera det?

Anf. 66 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Absolut.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Då föreslår jag att vi ajournerar mötet i några minuter.

(Ajournering)

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Vi återupptar mötet. Jag tackar för tålmodet. Jag ger ordet till statsminister Löfven.

Anf. 69 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Det blev tydligen förvirrat med så mycket siffror. Det regeringen har satt upp är 50-40-30. Jag ville vara tydlig inför EU-nämnden med att den riktning som det rör sig i är något annat, och det finns nog en ganska stark uppställning kring det utanför Sverige. Jag ville vara tydlig med det och också redogöra för vad vi såg.

Men i den här givna situationen har jag förstått att vi inte har hanterat det enligt vad EU-nämnden brukar göra, och då är det uppenbart att regeringens position och det vi söker mandat för är 50-40-30.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Av tidigare inlägg kan jag då konstatera att den positionen inte har majoritet i nämnden, utan den position som har majoritet i nämnden är den som stöds av Moderaterna, Folkpartiet, Centern, Kristdemokraterna och även Sverigedemokraterna. Då finner jag att det är den avvikande mening som lästes upp tidigare som har stöd i nämnden, och det är det mandatet som nämnden ger till statsministern.

Sedan fanns det ett antal andra frågor. Sverigedemokraterna har anmält avvikande mening beträffande godkännande av kommissionen samt i en fråga om 2020-agendan. Vänstern har anmält avvikande mening som är densamma som tidigare.

Jag vill dock notera att detta mandat skiljer sig från det mandat nämnden gav till utrikesministern i fredags, så att alla är medvetna om att det är den förändringen som nu har skett.

I övriga frågor, med den avvikande meningen från Vänsterpartiet om 2030-målen, finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi tackar statsministern med medarbetare så mycket för närvaron i EU-nämnden i dag.

Innehållsförteckning

§ 1 Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S).....	6
Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	7
Anf. 6 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	7
Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	9
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	10
Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD)	10
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 12 JOHNNY SKALIN (SD)	12
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	12
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	14
Anf. 16 Departementssekreterare FREDRIK HANNERZ	14
Anf. 17 ESKIL ERLANDSSON (C).....	14
Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	15
Anf. 19 JONAS SJÖSTEDT (V).....	16
Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	17
Anf. 21 MARIA WEIMER (FP).....	18
Anf. 22 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	19
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 24 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	20
Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	20
Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	21
Anf. 27 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	22
Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	22
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 30 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	22
Anf. 31 JOHAN HULTBERG (M)	23
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	23
Anf. 33 MARIE GRANLUND (S).....	23
Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	24
Anf. 35 JOHNNY SKALIN (SD)	25
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	25
Anf. 37 ESKIL ERLANDSSON (C).....	25
Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	25
Anf. 39 ESKIL ERLANDSSON (C).....	26
Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	26
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	26
Anf. 42 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	26
Anf. 43 JONAS SJÖSTEDT (V).....	26
Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	26
Anf. 45 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	27
Anf. 46 MARIE GRANLUND (S).....	27

Anf. 47	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	28	2014/15:5
Anf. 48	JOHNNY SKALIN (SD)	28	22 oktober
Anf. 49	ORDFÖRANDEN	28	
Anf. 50	JOHNNY SKALIN (SD)	28	
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	28	
Anf. 52	JOHNNY SKALIN (SD)	29	
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	29	
Anf. 54	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	29	
Anf. 55	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	29	
Anf. 56	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	30	
Anf. 57	MARIE GRANLUND (S)	30	
Anf. 58	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	30	
Anf. 59	MARIE GRANLUND (S)	30	
Anf. 60	MARIA WEIMER (FP)	30	
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	30	
Anf. 62	JOHNNY SKALIN (SD)	30	
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	31	
Anf. 64	JONAS SJÖSTEDT (V)	31	
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	31	
Anf. 66	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	31	
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	31	
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	31	
Anf. 69	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	31	
Anf. 70	ORDFÖRANDEN	31	